

niet zou maken

Infolijn en gesprekken

'Mijn man en ik zaten op dezelfde lijn, maar voor mij was het toch complexer. Afstand doen van een kind dat in je groeit en dat gewenst is, is vreselijk moeilijk. Ik voelde een grote beschermingsdrang ten aanzien van dat kleintje. Mijn man ging daar rationeler mee om: als iets beslist is, dan is het voor hem beslist. Ze zou geen zelfstandig leven hebben gehad, ze zou altijd afhankelijk blijven van ons. En wat als wij er niet meer zouden zijn? Moeten broer en zus er dan verder voor zorgen? Ik weet ook dat wij dit als gezin niet hadden aangekund, maar ik bleef met een groot verdriet en een groot schuldgevoel achter.'

Roosje, zo hebben ze haar genoemd. Ze is begraven op de engelenweide van het kerkhof en Els gaat er zeker eens in de maand naartoe. 'En als we rozen in huis hebben, breng ik er altijd een naar haar.'

Bij Lotte was het haar eerste en tot dusver enige zwangerschap. Ze was pas getrouwd. Op twaalf weken nam de dokter een bloedtest af. 'Ik herinner mij niet dat ze mij vroegen of ik dat wilde. Voor mij was het allemaal nieuw en ik stelde geen vragen.'

Maar toen Lotte en haar man na een vakantie thuiskwamen, vonden ze een brief van de gynaecoloog, waarin stond dat hun kind een verhoogd risico op het syndroom van Down had. Een punctie bracht zekerheid. 'De beslissing nemen was enorm pijnlijk, want Tom - zo hebben we hem genoemd - is en blijft echt wel ons kind. Ik ken gezinnen met een gehandicapt kind en ik vind dat leven ook waardevol. Maar wij hebben er dus niet voor gekozen. We hebben foto's van ons zoontje genomen en die koester ik, net zoals de weinige herinneringen die we aan hem hebben: een voetafdrukje, een kaarsje van z'n crematie, zijn eerste pyjama, echobeelden. Die dingen blijven heel bijzonder voor ons.'

Begeleiding

In de vier jaar die verlopen zijn sinds Els haar kind verloor, is er al weer heel wat veranderd in de aanpak van het medisch personeel. Dat hoopt ze toch.

'De behandelende arts hanteerde een rechtlijnige logica: dat je tegenwoordig bijna geen kinderen met het syndroom van Down meer ziet bijvoorbeeld. Wat onjuist is: sinds die tijd zie ik er geregeld en vaak ook heel jonge kinderen nog. En dat is elke keer confronterend, omdat ik dan weet: die mensen kunnen wat ik niet heb gekund. Sommige uitspraken van de arts waren bepaald choquerend. Ik zal ze hier maar niet herhalen. Als ik al getwijfeld had aan wat ik zou doen, dan zou hij mij zeker over de streep hebben gehaald.'

Twee jaar later had Lotte een betere ervaring. De dokter reageerde 'inlevender' en adviseerde foto's te maken en waardig afscheid te nemen. 'Maar daarna sta je er wel alleen voor. Ik schrok ervan hoezeer ik de behoefte voelde om de bladzij niet zomaar om te slaan.'

Ze vond toen onder meer steun in een gesprek met de begeleiders van een huis voor gehandicapten. 'Ik ben daar superwarm ontvangen en heb een heel genuanceerd beeld gekregen van het leven van die mensen, met alle positieve en negatieve kanten. Ik weet dat ons zoontje, als hij had ge-

Vrouwen en/of mannen die nood hebben aan een goed gesprek inzake zwangerschapsafbreking na prenatale tests kunnen daarvoor ook terecht bij het cRZ in Leuven. Sindy Helsen is er psychologe en biedt er begeleidende gesprekken aan over het onderwerp.

'Als het kan, is het wel fijn wanneer het koppel samen komt. Het betreft een verdriet dat ze delen, maar dat ze elk misschien op een andere manier verwerken. Ook het perspectief van wat ze verloren zijn, het beeld dat ze van een toekomst mét het kind hadden, kan verschillen. Een gezamenlijk gesprek kan helpen om wederzijds begrip te krijgen', aldus Helsen.

De psychologe beklemtoont dat ze onbevooroordeeld luistert en samen met het paar probeert te achterhalen wat ze als moeilijk ervaren en hoe ze het rouwproces kunnen verbeteren.

Ze ervaart dat nogal wat mensen druk hebben gevoeld, ook in eigen omgeving, en die druk kan in beide richtingen: 'Sommigen vinden dat zo'n stel "blij hoort te zijn" omdat ze hebben kunnen kiezen. Anderen uiten kritiek omdat ze de afwijking "niet zwaar genoeg" vinden.' Helsen dringt er, samen met haar werkgever, op aan dat de prenatale screeningstesten niet standaard zouden worden aangeboden en dat vrouwen goed geïnformeerd worden: 'De eerste test lijkt onschuldig maar aan het eind van de rit komen vrouwen die slecht nieuws krijgen, voor een heel moeilijke keuze te staan. Dat kun je beter vooraf weten. Counseling op meerdere tijdstippen, bijvoorbeeld ook door de huisarts en de vroedvrouw, zijn hierbij aangewezen.'

Aanstaande ouders die meer uitleg of advies willen krijgen, kunnen ook bellen met de Infolijn Prenatale Diagnose: 078-15.35.55 (maandag tot donderdag van 9 tot 17 u.).

Voor de begeleidingsgesprekken kan je bellen met Sindy Helsen op 0477-93.07.71.

ONLINE
www.crz.be

Het blijft moeilijk als ik op die engelenweide sta en het verdriet zie van ouders die hun kind verloren. Ik voel dat verdriet ook, maar kan het met hen niet delen

leefd, ook heel veel positieve momenten zou hebben beleefd. Maar hij zou ook veel niet hebben gekund. Dat bezoek is voor mij louterend geweest. Want het is niet omdat ik die zwangerschap heb laten afbreken, dat ik niet enorm met mijn kind begaan was. Of dat ik geen respect heb voor gezinnen die wel een kind met een handicap hebben. Als ik in hun schoenen stond, zou ik ook in de bres springen voor de beste opvang voor mijn kind.'

Els was onverwacht vrij snel weer zwanger, maar kreeg een spontane miskraam. 'Mijn man noemt me daar bijgelovig in, maar ik heb dat toen als een soort straf ervaren. Later is onze vierde dochter geboren: ons grote cadeau, noem ik haar altijd. Die zwangerschap bezorgde me veel stress. De dokter vond het niet nodig om een punctie te laten doen en ik was als de dood dat ze misschien toch een handicap had en dat die over het hoofd werd gezien. Ik kon het, vond ik, niet maken om het ene kind met een handicap wel en het andere niet geboren te laten worden. Het was een enorme opluchting toen ze gezond ter wereld kwam.'

Reacties

Lotte vertelde het slechte nieuws aan ieder die naar haar zwangerschap vroeg: 'Het was onze eerste keer en we hadden het goede nieuws al rondgebazuind. Logisch dat veel mensen vroegen wat er was gebeurd. Ik heb misschien tien procent nare reacties gekregen, maar voor de rest veel warme en genuanceerde. Ook stuurt mijn moeder ons elk jaar op 7 april, de dag van de zwangerschapsafbreking, een kaartje, een kaartje voor Tom. Ik denk dat de liefde van mijn man en mijn familie mij gebracht hebben waar ik nu sta. Ook de steun van enkele vrienden en lotgenoten hebben me diep verrast en ontroerd. En ons zoontje, hij heeft mij meer geleerd over het leven dan ik voor mogelijk hield.'

Els heeft meer tijd nodig gehad: 'Nu, na vier jaar, begint het wat te beteren. Maar het blijft moeilijk als ik daar bij de engelenweide sta en het verdriet zie van ouders die hun kind hebben verloren. Ik voel dat verdriet ook, maar ik geneer mij er haast voor om het met hen te delen.'

Ze heeft het ook niet gedeeld met heel haar familie: 'Er waren in mijn familie een paar vrouwen zwanger, en ik wilde hen niet bang maken. Ik vertelde hen dat ik een spontane miskraam had gekregen. Dat maakt ook dat er nog zelden naar wordt gevraagd. Ik moet mij het recht op verdriet echt zelf toe-eigenen.'

Ook haar kinderen zijn niet op de hoogte. 'Mijn oudste zoon is nu negen. Ik heb een heel goede band met hem, maar dit heb ik dus nog niet verteld. Ik denk dat ik dat maar eens moet doen. Hij heeft er recht op te weten wat zijn moeder zo hard bezig houdt.'

Ouders die hetzelfde doormaakten, kunnen met Lotte en Els in contact komen via hun website. Lotte en Els heten in het echt anders.

ONLINE
www.cozapo.org

VEERLE OP VRIJDAG

OUDER-CONTACT

Ik hoorde er afgelopen weekend nog een jonge moeder over zuchten en het stond deze week ook

in een concurrerende krant: scholen overstelpen ouders met brieven waarin ze vragen om iets voor de school of de klas van hun kinderen te doen. En hoe doe je dat, als je met tweeën voltijds werkt?

Ik zie al sommigen onder u vermanend met het vingertje zwaaien, dat het niet goed is wanneer moeders zo weinig beschikbaar zijn, et cetera. Maar de realiteit is dat de tewerkstellingsgraad onder jonge vrouwen in Vlaanderen hoog is, en dat vele vrouwen hun werk graag doen. Anderen, zoals alleenstaande moeders, hebben zelfs geen keuze.

Dus leesmoeder worden, of fietsvader, of knutselouder of wat weet ik allemaal: dat kan niet op regelmatige basis als je voltijds uit werken gaat. Maar laat het ons ook niet dramatiseren: het kan wel af en toe. Waar een wil is, is immers een weg. Als een school het lang genoeg op voorhand laat weten, kun je misschien wel eens een dag vrijaf nemen om mee op sportdag of op wandelzoektocht in het bos te gaan? We moeten niet zo snel staan roepen dat het appel dat scholen op ons doen, frustrerend is.

Zelf had ik vroeger misschien nog het meest moeite met de oproepen die je aan de vooravond van carnaval in de schooltas van de kinderen vond: dat ze de volgende ochtend verkleed naar school mochten komen. Help, waar tover je zo snel een indianenpak vandaan? Een van mijn nakomelingen vond er - het is lang geleden - niets beters op dan uit een kartonnen doos een tv te maken, die hij over zijn hoofd kon zetten. Zo vertrok hij de volgende dag als nieuwslezer of 'tv-man' naar school. Dat zijn moeder in gebreke bleef door niet meteen een pak voor hem te kunnen naaien of kopen, stimuleerde in ieder geval zijn creativiteit.

Intussen is hij al op kot en hoef ik mij met schoolse zaken, wat hem betreft, niet meer bezig te houden. Loslaten is nu, meer dan ooit, de boodschap.

Groot was dan ook mijn verbazing toen er deze week een brief in onze bus belandde, gericht aan 'de ouders van' en afkomstig van de universitaire faculteit waar hij ingeschreven is (en bij mijn weten ook les volgt).

Nee, ze hebben er geen leesmoeders of knutselvaders nodig. Het bleek een uitnodiging voor een ouderavond. Ja, u hoort het goed: een ouderavond voor ouders van universiteitsstudenten. Want misschien vroegen we ons af wat onze zoon/dochter daar nu uitspookte in die studentenstad en vooral, wat hij in godsnaam later met dat diploma zou kunnen aanvangen.

Pas op, ik vind het best wel een sympathiek initiatief. Er zijn boeiende sprekers aangekondigd, onder wie de échte tv-man Lieven Verstraete, die met het diploma dat mijn zoon ambiëert, aan een mooie job is geraakt. Ik zweer het, als ik kon, ik ging er naartoe. Ik zou mij voegen bij het leger ouders dat probeert te balanceren op dat broze evenwicht tussen wel nog interesse betonen maar je niet buitensporig meer willen moeien. Maar ik kan niet. Ik moet werken.

Veerle Beel is redactrice binnenland en schrijft wekelijks op vrijdag over gezin en samenleving.
www.standaard.be/veerleopvrijdag